

Tässä numerossa:

KHO:n päätöksiä 2

Energiamarkkinat ... 3

Sähkömarkkinat 5

**Maakaasu-
markkinat 8**

Päästökauppa 10

EMV:ssä tapahtuu .. 12

Ajankohtaista 13

Yhteystiedot 15

Henkilöstöuutiset .. 16

mv | Energiamarkkinavirasto
tiedottaa

Lehti kertoo
Energiamarkkinaviraston
sidosryhmille sähkö- ja maakaasu-
markkinoiden valvonnan
ajankohtaisista asioista.

Tiedotteessa käsitellyt asiakirjat
ovat myös kotisivuilla
www.energiamarkkinavirasto.fi

Päätoimittaja:
Tapio Silvennoinen
Toimituksen osoite:
Lintulahdenkatu 10,
00500 Helsinki

Puh. (09) 6220 360
Faksi (09) 6221 911

Internet:
www.energiamarkkinavirasto.fi

Tulostavoitteet vuodelle 2004

■ Energiamarkkinavirasto toimii kauppa- ja teollisuusministeriön energiaosaston tulostavoitteissa. Tulostavoitteet sovitaan vuosittain ja kirjataan tulossopimukseen. Virasto raportoi kahdesti vuodessa tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Energiamarkkinaviraston tulostavoitteet vuodelle 2004 on sovittu marraskuun alussa allekirjoitetussa sopimuksessa. Vuodelle 2004 ministeriö pitää viraston kriittisinä menestystekijöinä hallittua siirtymistä uuteen verkkotoiminnan valvontamalliin energiamaarkkinoilla sekä viraston uusien tehtävien (päästökauppa, alkuperätakuu, kapasiteettiseuranta) haltuunottoa.

Energiamarkkinaviraston yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita ovat muun muassa sähkö- ja maakaasuverkkopalvelujen hinnoittelun kohtuullisuus

ja tasapuolisuus, sähkönlaadun seuranta ja varmistaminen, sähkökaupan kilpailun toimivuuden edistäminen, maakaasumarkkinoiden toimivuuden edistäminen ja päästökaupan viranomaistehtävien täytäntöönpano.

Virasto tekee tarvittavat valmistelut uuteen sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan hinnoittelun kohtuullisuuden valvontamalliin siirtymiseksi vuoden 2005 alusta lähtien valmistelemalla muun muassa keskustelupaperit, antamalla metodologiapäätökset ja käynnistämällä eriyttämiseen liittyvien ohjeiden laatimisprojektin.

Hinnoittelun kohtuullisuuteen liittyy myös tehokkuus. Virasto jatkaa sähkön jakeluverkkotoiminnan tehokkuusmittauksen kehittämistä havaittujen kehittämiskohteiden osalta ja tavoitteena on, että tuloksia voidaan hyödyntää määri-

teltäessä yksilöllisiä tehostamistavoitteita uuden valvontamallin mukaiselle toiselle valvontajaksolle. Ensimmäistä valvontajaksoa varten virasto valmistee yleisen tehostamistavoitteen määrittämistä.

Sähkönlaadun seurannan ja varmistamisen toiminnallisina tavoitteina ovat teknisen laadun valvonnan kehittäminen keräämällä valvottavilta uudet tunnusluvut sekä kehittämisvelvollisuuden noudattamisen valvonta yhdistämällä laatu- ja investointitiedot. Lisäksi virasto selvittää sähköjakeluverkkotoiminnan harjoittajille tehtävällä kyselyllä vakiokorvaussäännöksen soveltamisesta saatuja kokemuksia.

Sähkökaupan kilpailun toimivuutta virasto pyrkii edistämään muun muassa pitämällä saatavilla mahdollisimman ajantasaisia hintatietoja, uudistamalla kilpailuttamista koskevan esitteen ja

harjoittamalla tiivistä yhteistyötä kilpailu- ja kuluttajaviranomaisten kanssa.

Maakaasumarkkinoiden kilpailun toimivuuden edistäminen sisältää tavoitteen eriyttää nykyistä selkeämmin maakaasun siirto- ja myyntitariffit maakaasumarkkinain edellyttämällä tavalla.

Päästökaupan viranomaistehtäviin liittyen viraston tavoitteena on myöntää vuoden 2004 aikana päästöluvat arviolta noin 300 laitokselle, jakaa kansallisen jakosuunnitelman mukaisesti päästöoikeudet ensimmäiselle kaudelle ja perustaa päästökauppadirektiivin edellyttämä rekisteri vuoden 2005 alkuun mennessä.

Lisäksi tulossopimus sisältää muun muassa viestintää ja kansainvälistä toimintaa koskevia tulostavoitteita. Sopimuksessa on niin ikään asetettu tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita. Viras-

to on esimerkiksi sitoutunut parantamaan toimintansa tehokkuutta kehittämällä viraston asianhallintajärjestelmää ja tietojenkeruujärjestelmää.

Energiamarkkinaviraston tulossopimus on luettavissa kokonaisuudessaan viraston kotisivuilta, joita olemme luvanneet päivittää ja täydentää päästökauppaa koskevan informaation osalta. Tulostavoitteiden saavuttamista koskeva kertomus on puolestaan toimintakertomus, jonka virasto on velvollinen laatimaan kunkin vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Myös tämä asiakirja on julkinen ja löytyy siten sivuiltamme.

Ennen uuden työteliään vuoden alkamista on kuitenkin aika rauhoittua hetkeksi keräämään voimia. Toivotan teille hyvät lehtemme lukijat rauhallista Joulua ja menestyksestä Uutta Vuotta.

Asta Sihvonon-Punkka

KHO:N PÄÄTÖKSIÄ:

Päätös Fingrid Oyj:n prioriteettisopimuksesta

Korkein hallinto-oikeus antoi 12.11.2003 päätöksen, jolla kumottiin Energiamarkkinaviraston 27.2.2003 antama päätös siltä osin kuin Fingrid Oyj oli siitä valittanut.

Energiamarkkinavirasto antoi 27.2.2002 päätöksen Fingrid Oyj:n menettelystä Suomen ja Ruotsin välisen prioriteettisiirtopalvelun hinnoittelussa ja asiakkaiden tasapuolisessa kohtelussa. Fingrid Oyj oli sopinut toisen prioriteettisopimusasiakkaan, Imatran Voima Oy:n kanssa kapasiteettivarauksen alentamisesta samalla kun kyseisen asiakkaan maksama kokonaishinta oli pysynyt ennallaan. Tällöin Imatran Voima Oy:n maksama yksikköhinta oli noussut samalle tasolle kuin Vattenfall Ab:ltä peritty yksikköhinta. Viime mainitun yhtiön kanssa tehty prioriteettisopimusta ei muutettu hinnan eikä kapasiteettivarauksen osalta.

Energiamarkkinavirasto katsoi päätöksessään, että Fingrid Oyj oli kohdellut siirtoasiakkaitaan hinnoitte-

lun osalta sähkömarkkinain 14 §:n 1 ja 2 momenttien edellyttämällä tavalla. Sen sijaan prioriteettisiirtoa koskevien ehtojen eli kapasiteettivarauksen osalta virasto katsoi, että Fingrid Oyj ei ollut kohdellut asiakkaitaan 14 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla. Näin siksi että Fingrid Oyj oli tehnyt toisen asiakkaan kanssa kapasiteettivarauksista alentavan sopimuksen ja pitänyt ennallaan toisen prioriteettisiirtosopimuksen ja siihen liittyvän kapasiteettivarauksen.

Fingrid oli esittänyt menettelynsä perusteeksi erityisesti sen, että kapasiteettivarauksen hinta oli erisuuruinen kyseisissä kahdessa sopimuksessa ja kapasiteettivarauksen alentamisella Imatran Voima Oy:n sopimuksen yksikköhintaa korotettiin samalle tasolle kuin Vattenfall Ab:n kanssa tehdyssä sopimuksessa.

KHO on todennut päätöksessään, että tasapuolisuuden rikkomisen arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota myös siihen, ovatko vertailtavat olo-

suhteet kokonaisuutena samankaltaiset. Kun otetaan huomioon Fingrid Oyj:n esittämä peruste, Energiamarkkinaviraston päätöksen perusteluista ei KHO:n mukaan käy riittävällä tavalla ilmi, miten Fingrid Oyj:n voitaisiin katsoa kokonaisuutena ottaen toimineen epätasapuolisesti kahden prioriteettisopimusasiakkaan kesken.

KHO on todennut, ettei riittävänä perusteena myöskään voida pitää viraston perusteluissaan yleisesti viittamaa sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY 7 artiklan 5 kohdan säännöstä, joka koskee syrjäntäkieltoa verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä erityisesti siten, että toimitaan intressiyhteydessä olevien tahojen eduksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 12.11.2003, Dnro 974/2/02, taltionro 2794

ENERGIAMARKKINAT:

Kohtuullisuustyöryhmän työ päätökseen – valvontamalli muuttuu

Kauppa- ja teollisuusministeriön 11. päivänä helmikuuta 2003 asettama työryhmä, jonka tehtäväksi annettiin tehdä ehdotukset sähkö- ja maakaasumarkkinoiden verkkotoiminnan hinnoittelun metodologian ja kohtuullisuusvalvonnan uudistamisesta, on saanut työnsä päätökseen. Työryhmän esitys on sidoksissa EY:n energiasisämarkkinadirektiivien vaatimuksiin, joiden tulee täyttyvät niiden voimaantulon jälkeen 1.7.2004 alkaen.

Työryhmän tuli kiinnittää huomiota työssään myös verkkotoiminnan valvonnan järjestämiseen muissa maissa, jakelutariffien rakenteeseen, sähkökäyttäjien asemaan ja toimialajärjestöjen ministeriölle tekemiin verkkotoiminnan valvontaa koskeviin aloitteisiin.

Työryhmän ehdottamassa uudessa sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvontamallissa kaikkien valvottavien verkonhaltijoiden toteutunut ja kohtuulliseksi katsottava tuotto arvioitaisiin toteutuneiden tilinpäätös- ja muiden tietojen perusteella vuosittain jälkikäteen. Valvontamalliin sisältyisi myös muuttaman vuoden mittainen valvontajakso, jonka aikana verkonhaltijan keräämät tuotot laskettaisiin yhteen ja jonka aikana hinnoittelun tulisi kokonaisuutena katsoen olla kohtuullista. Valvontajakson pituudeksi työryhmä ehdottaa viittä vuotta kuitenkin siten, että sähköverkojen valvonnassa ensimmäinen valvontajakso olisi pituudeltaan kolme vuotta. Valvontajakso olisi kiinteä, jolloin kaikkien saman toimialan yritysten kohdalla tarkasteltaisiin aina samoja vuosia. Valvontajakson avulla voitaisiin tasata esimerkiksi korko- ja lämpötilavaihteluista sekä investoinneista aiheutuvia vuosittaisia vaihteluita ja ylläpitää samalla vakaata hinnoittelua.

Valvontajakson aikana verkonhaltija voisi yksittäisenä vuotena ottaa toiminnasta kohtuullisena pidettävää tuottorajaa korkeamman tuoton ilman valvontaviranomaisen välitöntä puuttumista asi-

aan. Verkonhaltijan tulisi kuitenkin lähitökohtaisesti ottaa mahdolliset kohtuullisena pidettävän tuoton ylitykset huomioon jakson muiden vuosien hinnoittelussa, jolloin hinnoittelun tulisi valvontajakson ajalta kokonaisuutena katsoen olla kohtuullista. Energiamarkkinavirasto toteaisi valvontajakson päättyttyä päätöksellään kunkin yhtiön tariffimetodologiaan perustuvan tuloksen valvontajakson ajalta sekä vahvistaisi mahdollisen valvontajakson ajalta kertyneen kohtuullisen tuoton ylittävän tai alittavan tuoton määrän. Päätökseen sisältyisi tarvittaessa velvoite palauttaa päättäneeltä valvontajaksolta kertynyt ylituotto alkaneen valvontajakson aikana hinnoittelun kautta asiakkaille. Vastaavasti päätöksessä vahvistettaisiin, että verkonhaltija voisi halutessaan ottaa huomioon alkaneen valvontajakson hinnoittelussaan sen tuoton, jonka verran edelliseltä valvontajaksolta verkonhaltijalle kertynyt tuotto jäi alle kohtuullisesta tuottotasosta.

Valvontajakson kuluessa Energiamarkkinavirasto ei normaalisti antaisi päätöksiä yritysten hinnoittelusta, vaan virasto laskisi yritysten raportointien tietojen pohjalta tiedot verkkotoiminnan toteutuneesta tuotosta sekä ilmoittaisi ne verkonhaltijoille tiedoksi vuosittain. Valvontajaksolla sovellettava hinnoittelumetodologia sekä tarvittavat parametrit, kuten sitoutuneen pääoman kohtuullisten tuottoprosenttien laskentamenetelmät ja yrityskohtaiset tehostamistavoitteet, ilmoitettaisiin verkonhaltijoille Energiamarkkinaviraston antamalla yhtiökohtaisilla metodologiapäätöksillä ennen valvontajakson alkua. Metodologiapäätös olisi voimassa valvontajakson ajan kerrallaan ja sitä muutettaisiin tarvittaessa seuraavalle valvontajaksolle. Metodologiapäätöksessä asetettava sovellettavien tuottoprosenttien laskentamenetelmät olisi tarkoitus tehdä sellaisiksi, että kohtuulliset tuottoprosentit ovat laskettavissa etukäteen

tarvittaessa jokaiselle vuodelle erikseen esimerkiksi tiettyjen viitekorkojen perusteella. Tehostamistavoitteet määriteltäisiin etukäiteisesti koko valvontajaksolle.

Energiamarkkinadirektiivien vaikeasti toteutettavissa oleva vaatimus asiakkaiden tutkimuspyyntöjen käsittelemisestä neljän kuukauden määräajassa olisi mahdollista ratkaista ehdotetussa valvontamallissa siten, että ehdotetun kaltaiseen systemaattiseen ja valvontajaksoon perustuvaan valvontamalliin siirryttäessä Energiamarkkinavirasto vastaisi tehtyihin tutkimuspyyntöihin lyhyellä standardikirjeellä. Ehdotettu malli myös vähentäisi tutkimuspyyntöjen määrää oleellisesti nykyiseen verrattuna.

Työryhmä ehdottaa, että uusi sähkön ja maakaasun siirron hinnoittelun kohtuullisuuden valvontamalli otettaisiin käyttöön vuoden 2005 alusta lähtien.

Työryhmällä oli käytettävissä energiemarkkinoiden valvontaa koskevia kansainvälisiä vertailuja. Niiden mukaan Suomessa verkkotoiminnan valvonta on organisoitu kevyesti. Vertailussa mukana olleissa muissa maissa paitsi Suomessa, Saksassa ja Ruotsissa on voimassa etukäteissääntely, jossa viranomainen määrittelee etukäteen hinnoittelun ehdot tai raamit. Suomessa on käytössä jälkikäteen ja tapauskohtainen valvonta.

Etukäteissääntelyyn liittyy useissa maissa sääntelyperiodi, joka tarkoittaa viranomaisen etukäteen määrittämää ajanjaksoa, jonka aikana kulloistakin hinnoittelun arviointimenetelmää käytetään. Sääntelyperiodin pituus vaihtelee tarkastelluissa maissa kolmesta viiteen vuoteen. Sääntelyssä käytetyt menetelmät ja parametrit vaihtelevat kuitenkin suuresti maittain. Kaikissa maissa sääntely perustuu toisaalta sijoitetun pääoman tuoton kohtuullisuuden arviointiin ja toisaalta kustannustehokkuuden arviointiin. □

Energiamarkkinavirasto valmistautuu uuteen valvontamalliin

■ Energiainfovirastossa on käynnistetty viime elokuussa kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman kohtuullisuusvalvontatyöryhmän 26.5.2003 luovuttamassa väliraportissa esitettyjen suuntaviivojen pohjalta käytännön valmistelut uudistettuun sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvontamalliin siirtymiseksi. Meneillään olevat valmistelut tähtäävät siihen, että ensi vuoden heinä-elokuussa Energiainfovirasto voisi työryhmän ehdotusten mukaisesti antaa jokaista valvottavaa sähkö- ja maakaasuverkonhaltijaa koskien erillisen metodologiapäätöksen, jossa vahvistettaisiin vuoden 2005 alusta alkavalla ensimmäisellä valvontajaksolla sovellettava hinnoittelumenetelmä. Työryhmän ehdotuksen mukaisesti tarvittavat muutokset sähkö- ja maakaasumarkkinalakiin olisi tarkoitus saattaa voimaan 1.7.2004 mennessä, joka on myös sähkö- ja maakaasusisämarkkina-direktiiveissä asetettu takarajaksi direktiivien täytäntöönpanolle kansalliseen lainsäädäntöön.

Ennen kunkin valvontajakson alkua Energiainfoviraston antamalla päätöksellä vahvistettuun hinnoittelumenetologiaan sisältyisivät muun muassa verkkoliiketoiminnan kohtuullisten tuottoosenttien määrittelytapa, tuoton pohjana olevan pääoman laskentaperusteet, sovellettavat poistomenetelmät sekä koko valvontajaksolle asetettava yhtiökohtainen tehostamistavoite, johon voisi sisältyä myös tuottavuuden kasvun huomioon ottava toimialan yleinen tehostamistavoite.

Keskustelupaperit

Energiamarkkinavirastossa tehtävän valmistelun yhteydessä valvontamallin eri yksityiskohdat ja osa-alueet käydään läpi ja dokumentoidaan. Viraston tavoitteena on laatia ensimmäisellä valvontajaksolla sovellettavan valvontamallin yksityiskohdista keskustelupaperit, jotka tulisivat toimimaan varsinaisten metodologiapäätösten pohjana. Ky-

seisissä asiakirjoissa kuvataan sähkön ja maakaasun siirron hinnoittelun kohtuullisuuden arvioinnissa noudatettavat menetelmät ja parametrit siten, että valvottavat yritykset voivat niiden perusteella määrittellä verkkopalvelumaksunsa. Energiainfovirasto tulee laatimaan valvontamallin yksityiskohdista vähintään neljä erillistä asiakirjaa: erikseen sähkön jakelu- ja kantaverkkotoiminnalle samoin kuin maakaasun jakelu- ja siirtoverkkotoiminnalle. Lisäksi sähkön ns. alueverkkotoiminnalle mahdollisesti laaditaan oma keskustelupaperi.

Taustaselvityksiä

Yksityiskohtien valmistelussa tiettyjen aihepiirien osalta Energiainfovirasto on tilannut lausuntoja ja selvityksiä ulkopuolisilta riippumattomilta asiantuntijoilta. Sähkö- ja maakaasuverkkoliiketoimintaan sitoutuneen pääoman kustannuksista virasto on pyytänyt lausunnon Oulun yliopiston rahoituksen professori Juha-Pekka Kallungilta. Sähkö- ja maakaasutoimialojen yleisen tehostamistavoitteen määrittelyyn liittyen virasto on tilannut useita selvityksiä. Tilastokeskukselta on tilattu selvitys kansantalouden, energiasektorin sekä sähkö- ja maakaasualan tuottavuuden kehityksestä kansantalouden tilinpidon ja yritystilastojen perusteella. Lappeenrannan teknillinen yliopisto selvittää, miten yleinen tehostamistavoite on määritelty ja miten se on yhdistetty valvontamalliin eräissä muissa maissa. Helsingin kauppakorkeakoululta puolestaan on pyydetty lausunto siitä, mikä voisi olla sähköverkkotoimintaa harjoittaville yhtiöille asetettava tuottavuuden kasvun huomioon ottava toimialan yleinen tehostamistavoite. Helsingin kauppakorkeakoulu ottaa huomioon lausunnoissaan myös Tilastokeskuksessa ja Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa tehtävät selvitykset. Energiainfovirasto on Maakaasuyhdistyksen kanssa tilannut Electrowatt-Ekonolta

selvityksen maakaasuverkon arvonnäilyksestä sekä maakaasuverkon eri komponenttien yksikköhinoista. Lisäksi Energiainfovirasto seuraa Sähköenergiailiitto ry Senerin piirissä tapahtuvaa verkonrakentamisen kustannusluettelotyöryhmän toimintaa ja verkostotöiden kustannusluettelon päivittämistä.

Aikataulu

Energiamarkkinavirasto tulee julkaisemaan luonnokset ensimmäistä valvontajaksosta koskevista keskustelupapereista 20.1.2004, jolloin ne lähetetään lausuntokierrokselle eri tahoille. Asiakirjojen sisältöjä tullaan käsittelemään myös viraston järjestämällä keskustelupäivillä 28.1.2004 ja 4.2.2004, joista tarkemmin toisaalla tässä lehdessä. Viraston tarkoituksena on, että lausuntokierroksen avulla yksityiskohdista syntyy rakentavaa julkista keskustelua.

Lausunnot luonnoksista tullaan pyytämään 5.3.2004 mennessä, jonka jälkeen Energiainfovirasto voi tehdä mahdollisia lisäselvityksiä sekä tarvittavia täydennyksiä ja tarkistuksia keskustelupapereihin. Tavoitteena on, että ensimmäisellä valvontajaksolla sovellettavan valvontamallin yksityiskohdista laaditut lopulliset keskustelupaperit tulitaisiin julkaisemaan 1.6.2004. Varsinaiset yrityskohtaiset metodologiapäätökset annettaisiin mahdollisimman pian lainmuutosten voimaantulon jälkeen eli heinä-elokuussa 2004, jolloin yrityksillä olisi kohtuullisesti aikaa verkkopalveluiden hinnoittelua koskevien laskelmiensa tekemiseen.

Aikataulu valvontamallin yksityiskohtien valmistelulle on hyvin kireä ja välttämättä kaikkia eri osapuolten toivomia uusia piirteitä ei ehditä sisällyttää malliin heti ensimmäisestä valvontajaksosta alkaen. Aikataulullisten rajoitteiden takia metodologiapäätöksissä yrityskohtaisten tehostamistavoitteiden määrittämisestä jouduttaneen luopumaan vuonna 2005 alkavalla ensimmäi-

sellä valvontajaksolla. Sen sijaan virastossa selvitetään mahdollisuutta asettaa ensimmäiselle valvontajaksolle yleinen, jokaista valvottavaa yritystä koskeva yhtäläinen tehostamistavoite.

Vaikka tiettyjä yksityiskohtia, kuten yrityskohtaisia tehostamistavoitteita, ei vielä sisällytetä keskustelupapereihin ja sitä kautta metodologiapäätöksiin heti ensimmäisellä valvontajaksolla, ne voidaan sisällyttää valvontamalliin seuraavilla valvontajaksolla. Uudet yksityiskohdat edellyttävät ennen käyttä-

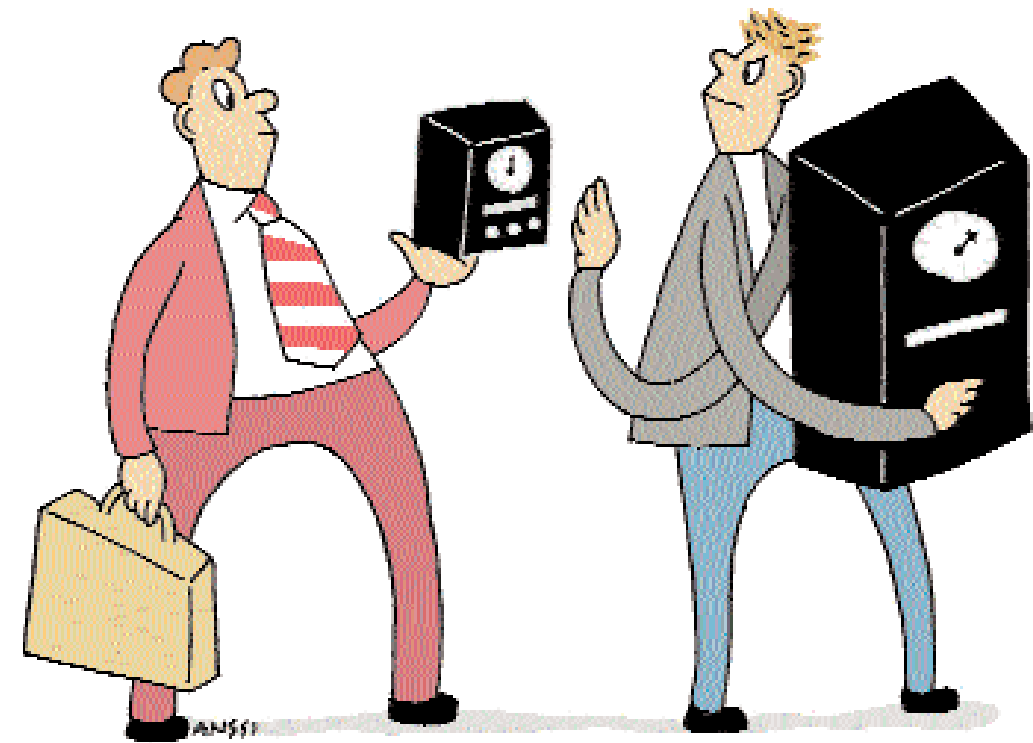
mistä valvonnassa niiden vaikutusten analysointia ja niitä varten tarvittavan tietoaineiston keräämistä. Siirtyminen kiinteisiin valvontajaksoihin ja etukäteen annettaviin metodologiapäätöksiin mahdollistaakin sen, että valvontajakson aikana voidaan rauhasa kehittää ja parantaa valvontamallia niin, että yksityiskohdiltaan parannettu valvontamalli voidaan ottaa käyttöön seuraavilla valvontajaksolla. Siten sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan hinnoittelun valvontamallin kehitystyö ei tule Ener-

giainfovirastossa päättymään siihen, kun virasto antaa ensimmäistä valvontajaksosta koskevat metodologiapäätökset, vaan tällöin itse asiassa käynnistyy jo toisella valvontajaksolla sovellettavan valvontamallin yksityiskohtien valmistelu ja uusien keskustelupapereiden työstäminen.

Lisätietoja:

Antti Paananen,
p.(09) 6220 3613 ja
Ritva Hirvonen,
p.(09) 6220 3616.

SÄHKÖMARKKINAT:

Piirros: Anssi Keränen

Lausunto asiakkaan omistaman sähkömittarin vaihtamisesta

■ Järvi-Suomen Energia Oy on pyytänyt Energiainfovirastolta lausuntoa siitä, voiko yhtiö vaihtaa asiakkaiden omistamat sähkömittarit uusiin yhtiön omistamiin mittareihin asiakkaiden vastustaessa mittareiden vaihtamista ja siihen liittyvää erillisen kuukausivuokran veloittamista. Yhtiön mukaan verkonhaltijalla ei ole varsinaisia sopimuksia

mittareiden huollosta ja ylläpidosta, vaan menettelynä on nyt kyseessä olevien asiakkaiden kohdalla ollut se, että asiakkaat ovat omistaneet mittarit eikä yhtiö ole siten perinyt mittauksesta erillistä maksua.

Sähkömarkkina-asetuksen 7 §:n perusteella mittauksen järjestäminen on jakeluverkonhaltijan tehtävä, mutta ver-

konhaltija voi halutessaan antaa sen jonkun toisen osapuolen tehtäväksi.

Siten sähkömarkkinain ja -asetuksen perusteella verkonhaltija voi järjestää toimitetun sähkön mittauksen joko verkonhaltijan tai asiakkaan tai jonkun kolmannen osapuolen omistamalla mittareilla.

Uusien mitattavien kohteiden osalta

verkonhaltijalla on valinnanmahdollisuus sen suhteen, kuinka verkonhaltija järjestää sähkömarkkina-asetuksen 7 §:ssä mainitut asiat kuten mittalaitteiden omistamisen. Verkonhaltija voi tällöin valita, tarjoaako tämä sähkömarkkina-asetuksen 7 §:n ensimmäisessä momentissa mainittuja palveluja omana työnään vai hankkiiko palvelut ulkopuolelta ja millä tavalla esimerkiksi mittareiden omistus järjestetään ja sovitaan. Tuntimittareiden osalta on asiasta säädetty erikseen sähkömarkkina-asetuksen 7 §:n kolmannessa momentissa, jonka mukaan myös sähkön ostajalla on oikeus hankkia ja omistaa verkonhaltijan tekniset vaatimukset täyttävä saman

asetuksen 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu mittauslaitteisto eli tuntimittauslaitteisto.

Sähkömarkkinalain 10 §:n perusteella verkonhaltijan on järjestettävä toimitetun sähkön mittaus asianmukaisella tavalla ja verkonhaltija vastaa mittauksen oikeellisuudesta. Siten jos osoittautuu, että asiakkaan omistama mittari mittaa väärin tai ei täytä mittauksen tarkkuusvaatimuksia, on verkonhaltijalla velvollisuus huolehtia siitä, että mittaus vastaisuudessa toimii riittävän oikein.

Järvi-Suomen Energia Oy:n lausuntopyynnössä esittämä siirtyminen asiakkaan omistamista mittareista yhtiön

omistamiin vuokramittareihin merkitsee uuden verkkopalvelumaksun – mittausmaksun – käyttöönottoa. Energiainfo-asetuksen mukaan sähkömarkkinalain 14 §:n 2 momentti. Kyseisen lainkohdan mukaan verkkopalvelujen hinnoittelun on oltava kohtuullista ja sen tulisi vastata toiminnan kustannuksia

Lausunto on kokonaisuudessaan luettavissa EMV:n verkkosivuilla.

EMV:n lausunto
1.10.2003,
Dnro 115-63-2003

Sähkön alkuperän varmentaminen

Hallitus on antanut esityksessä eduskunnalle laiksi sähkön alkuperän varmentamiseksi ja ilmoittamisesta sekä laiksi sähkömarkkinalain 9 ja 14 §:n muuttamisesta. Lailla luotaisiin sähkön alkuperätakuujärjestelmä, jonka avulla sähkön tuottajat voisivat halutessaan varmentaa tuottamansa sähkön tuotantotavan sekä energialähteet. Alkuperätakuuta myönnettäisiin aluksi uusiutuvista energialähteistä tuotetulle sähkölle.

Alkuperätakuiden myöntäjänä toimisi järjestelmävastuullinen kantaverkonhaltija. Hyväksytyt arviointilaitoksen tulisi varmentaa voimalaitoksen

tuotantotapa ja sen käyttämät energialähteet ennen alkuperätakuiden myöntämisen aloittamista.

Samassa yhteydessä säädettäisiin myös sähkönmyyjien velvollisuudesta ilmoittaa tietoja myymänsä sähkön energialähteistä sekä niiden aiheuttamista ympäristövaikutuksista sähköasutuksessa ja myynninedistämisaineistossaan. Ilmoitettavia tietoja olisivat tiedot edellisenä vuonna myydyt sähkön tuotamiseen käytetyistä energialähteistä sekä viittaus julkisiin tietolähteisiin, joissa olisi saatavilla tietoja energialähteistä syntyneistä hiilidioksidipäästöistä

ja radioaktiivisista jätteistä.

Energiainfo-asetuksen mukaan EMV vastaisi voimalaitosten varmuuksia suorittavien arviointilaitosten hyväksymisestä sekä alkuperätakuujärjestelmän edellyttämistä valvontatehtävistä.

Ehdotettu laki tulee voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sähkön alkuperän ilmoittamista koskevaa velvoitetta sovellettaisiin kuitenkin laskuihin ja myynninedistämisaineistoon, jotka toimitetaan sähkökäyttäjälle 1.7.2004 jälkeen. □

Toimitusvarmuustyöryhmän raportti valmis

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 13.2.2003 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin selvittää valtiovalnan roolia sähkömarkkinoiden toimitusvarmuuden parantamisessa poikkeuksellisen vaikeissa kapasiteettitilanteissa sekä tehdä ehdotukset siitä, miten toimitusvarmuutta koskeva tarjouskilpailu ja kapasiteettiseuranta tulisi järjestää niin, että EY:n energiasisämarkkinadirektiivien vaatimukset täyttyvät myös 1.7.2004

jälkeen. Työryhmän tuli myös valmistella pääpiirteissään ehdotukset muutoksiksi asianomaisiin lakeihin ja muihin säädöksiin perusteluteksteineen.

Pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla sähkön hinta vaihtelee voimakkaasti, koska suuri osa tuotannosta on vesivoimaa ja pitkään jatkuvat kovat pakkaset nostavat sähkönkulutusta voimakkaasti. Kuivan ja märän vesivuoden välinen vaihtelu vesivoiman tuotantokyvyyssä

voi olla pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla jopa 80 TWh. Käytännössä kysynnän vaihtelu edellyttää niin sanottua huipputuotantokapasiteettia, jonka kannattavuuden edellytyksenä ovat ajoittain hyvin korkeat markkinasähkön hinnat sähköpörssissä.

Kapasiteettikriisin seuraamukset ovat laajakantoisia ja tulevat sekä yhteiskunnalle että elinkeinoelämälle kaltaiseksi. Sähkön säännöstelyn vuoksi toi-

mittamatta jääneen sähkön hintaa rasittavat myös tappiot elinkeinoelämälle ja kotitalouksille sekä yhteiskunnan tuet, joita tarvitaan uuden kapasiteetin rakentamiseksi nopeasti. Korjaavat toimenpiteet tulevat viiveellä, koska uusien voimaloiden rakentaminen vie aikansa.

Sähkön sisämarkkinadirektiivin 4 artiklan edellyttämä toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seurantatehtävä ehdotetaan annettavaksi Energiainfo-asetuksen hoidettavaksi. Mikäli tehtävä olisi kauppa- ja teollisuusministeriöllä tai Huoltovarmuuskeskuksella, Suomi ei pääsisi vaikuttamaan toimitusvarmuuden seurantaan liittyviin kysymyksiin monissa yhteyksissä pohjoismaisella ja EU:n tasolla. Seuranta joudutaan tekemään tulevaisuudessa myös yksityiskohtaisemalla tasolla

kuin nykyisin. Energia- ja ilmastopoliitiikan valmistelun kannalta on tarkoituksenmukaista, että kauppa- ja teollisuusministeriö vastaisi edelleen sähkönkäytön skenaarioiden valmistelusta ja antaisi tältä osin tarvittavat tiedot Energiainfo-asetuksen mukaisesti.

Työryhmä esittää sähkömarkkinalakiin säännöstä, joka velvoittaa sähköntuottajaa ilmoittamaan Energiainfo-asetuksen mukaisesti vähintään 100 MVA:n erillistä sähköntuotantoa harjoittavan voimalaitoksen suunnitellusta huoltoseisokista, joka ajoittuu 1.12.-28.2. väliselle ajalle. Energiainfo-asetuksen mukaisesti ehdotetaan annettavaksi toimivalta siirtää huoltoseisokkia kireään tehotilanteen vuoksi, mikäli tälle ei ole teknisiä tai turvallisuuteen liittyviä esteitä. Ilmoitusvelvollisuus ja huoltoseisokin

siirtämismahdollisuus ei koskisi sähkön ja lämmön yhteistuotantoa, teollisuusprosessiin liittyvää sähköntuotantoa eikä valtakunnallisen tehotasapainon näkökulmasta vähäisen merkityksen omaavia alle 100 MVA:n voimalaitoksia. Menettelyllä luotaisiin viranomaisille tosiasiallinen mahdollisuus edistää sähköntuotantokapasiteetin käytettävissä oloa kiireiden sähköntuotantotilanteiden aikana sekä vaikeutettaisiin mahdollisuuksia vaikuttaa sähkön markkinahintaan seisottamalla voimalaitosta kireän tuotantotilanteen aikana. Työryhmä esittää lisäksi, että sähköntuottajan tulee ilmoittaa sähkövoimalaitoksen pitkäaikaisesta tai pysyvästä käytöstä poistamisesta vähintään kuusi kuukautta etukäteen Energiainfo-asetuksen mukaisesti. Lisätietoja: www.ktm.fi □

Sähkön laadun valvonta ja tilastointi 2004

Energiainfo-asetuksen mukaisesti loka-kuussa jakeluverkonhaltijoita informoimaan Energiainfo-asetusta siitä kuinka vuonna 2003 kerättäväksi toivottujen laatulukujen kerääminen on onnistunut. Kyselyyn vastasi yli 50 verkkoyhtiötä.

Kyselyllä haluttiin vastausta mm. kysymykseen, että onko verkkoyhtiö pystynyt keräämään lähtötiedot uusien, vuonna 2003 kerättäväksi toivottujen sähkön laatua kuvaavien tunnuslukujen laskemiseksi?

Selkeän kielteisen vastauksen antoi hieman yli puolet vastanneista ja selkeän myönteisen vastauksen noin kolmasosa vastanneista. Loppujen osalta kysytyt tiedot kerääminen oli onnistunut osittain tai annettu vastaus ei ollut yksiselitteinen.

Lisäksi kysyttiin, että jos tunnuslukujen keräämisessä on vuoden 2003 osalta ollut ongelmia, niin mistä ne ovat johtuneet ja onko lukujen kerääminen mahdollista vuoden 2004 alusta alkaen? Jos lukujen kerääminen vuoden 2004 alusta alkaen ei ole mahdollista, niin mistä ajankohdasta alkaen se on mahdollista?

Vastausten mukaan vuoden 2005 alusta tietojen kerääminen onnistuu noin puolella vastanneista. Luvussa eivät

ole mukana ne verkkoyhtiöt, jotka ilmoittivat tietojen keräämisen onnistuvan jo vuodelta 2003. Suuri osa niistä verkkoyhtiöistä, jotka ilmoittivat, että eivät ole pystyneet keräämään tietoja vielä vuodelta 2003, pystyvät keräämään tietoja vuoden 2005 alusta lähtien, osa jo vuodesta 2004 lähtien. Yleisin verkkoyhtiöiden ilmoittama syy sille, että uusien laatulukujen kerääminen ei ole vuoden 2003 osalta onnistunut on tiedonsiirto-ongelmat kaukokäyttö-, käytöntuki- ja asiakastietojärjestelmien välillä sekä käynnissä oleva verkkotietojärjestelmän uusiminen tai järjestelmän puuttuminen kokonaan.

Keskeytystietojen asiakasryhmäkohtainen käsittely on mahdollista hieman yli kolmasosalla vastanneista vuoden 2005 alusta lähtien, mutta lähes puolet vastanneista ilmoitti aikataulun olevan avoin.

Kirje verkonhaltijoille

Kyselyn tuloksiin perustuen Energiainfo-asetusta lähetti jakeluverkonhaltijoille 17.11.2003 kirjeen, jossa on ilmoitettu Energiainfo-asetuksen mukaisesti kerättävien vuoden 2004 osalta samat laatuluvut, jotka toivottiin yhtiöiden il-

moittavan jo vuoden 2003 osalta.

Asiakasryhmäkohtaisten keskeytystietojen käyttäminen verkkoyhtiöiden valvonnassa ei toistaiseksi ole ajankohdasta. Asiakasryhmäkohtaisten keskeytystietojen laskenta voidaan verkkoyhtiöissä suorittaa jälkikäteen, jos keskeytykset on tilastoitu muuntamokohtaisesti. Ennen kuin asiakasryhmäkohtaisia keskeytystietoja käytetään valvonnassa, verkonhaltijat voivat tarkentaa käyttämänsä asiakasryhmäjakoa. Myös eri asiakasryhmien keskeytyksistä aiheutuneen haitan (KAH-arvot) arviointia voidaan vielä kehittää.

Energiainfo-asetusta pitää tärkeänä, että sähkön laadun seuranta kehittyä ja että uusia laatulukuja kerätään systemaattisesti verkkoyrityksissä. Viraston tavoitteena on, että vuoden 2005 alusta lähtien uusien laatulukujen kerääminen olisi lakisääteistä.

Energiainfo-asetuksen mukaisesti lähettämällä 17.11.2003 lähettämällä vuoden 2004 laatutietojen keräämistä käsittelevä kirje on luettavissa osoitteesta <http://www.energiainfo.fi/>

Lisätietoja antavat Markku Kinnunen, puh. (09) 6220 3621 ja Antti Paananen (09) 6220 3613. □

MAAKAASUMARKKINAT:

Lahti Energian maakaasun hinnoittelun tulee olla tasapuolista

■ Energiamarkkinaviraston tekemässä päätöksessä tarkastellaan sitä, onko Lahti Energian maakaasuenergian ja verkkopalvelun siirtohinnoittelu ristiriidassa maakaasumarkkinainsäädännön kanssa. Päätöksessä tarkastellaan maakaasuenergian ja verkkopalvelun hinnoittelun eroavaisuutta samantyyppisten asiakkaiden osalta Lahti Energian toiminta-alueella.

Energiamarkkinavirasto katsoo, että Lahti Energia on menetellyt maa-

kaasumarkkinain 2 luvun 8 §:n 1 momentin ja 9 §:n 3 momentin vastaisella tavalla soveltaessaan samantyyppisiin asiakkaisiin erilaisia maakaasuverkkopalvelujen myyntihintoja Lahti-Hollola -alueella ja Nastolassa.

Niin ikään Lahti Energia Oy on menetellyt maakaasumarkkinain 4 luvun 2 §:n 1 momentin vastaisella tavalla soveltaessaan erilaisia maakaasun toimitusvelvollisia myyntihintoja samantyyppisiin asiakasryhmiin Lahti-

Hollola -alueella ja Nastolassa.

Energiamarkkinavirasto velvoittaa maakaasumarkkinain 7 luvun 2 §:n 1 momentin nojalla Lahti Energia Oy:n ryhtymään toimenpiteisiin maakaasumarkkinain vastaisen menettelynsä korjaamiseksi.

Päätös on kokonaisuudessaan luettavissa Energiamarkkinaviraston kotisivuilla.

EMV:n päätös 20.11.2003,
Dnro 16/731/2002

Maakaasuverkoston nykykäyttöarvon perusteiden määrittämiseen yksikköhintaluettelo

■ Energiamarkkinavirasto ja Maakaasuyhdistys käynnistivät alkusyksystä maakaasun jakeluverkoston nykykäyttöarvon perusteiden määrittämiseen tähtäävän selvityshankkeen. Selvityksen tekijä oli Electrowatt-Ekono Oy, ja hanke saatiin päätökseen joulukuussa. Tavoitteena oli luoda valtakunnallinen yksikköhintatilasto maakaasun jakeluverkoston pääkomponenteista.

Verkoston nykykäyttöarvolla on

keskeinen osa maakaasun jakeluliiketoiminnan kohtuullisen tuottomäärän määrittelyssä, koska verkosto-omaisuus on suuri osa sitoutuneesta pääomasta. Verkoston nykykäyttöarvo lasketaan puolestaan verkoston jälleenhankinta-arvosta, joka kuvaa verkoston arvoa, jos se kaikkine siihen liittyvine laitteineen rakennettaisiin uudestaan. Nykykäyttöarvo saadaan, kun jälleenhankinta-arvosta vähennetään teknis-taloudellisella pitoajalla lasketut poistot.

Jälleenhankinta-arvo voidaan määrittää, kun tiedetään maakaasun jakeluverkostokomponenttien jälleenhankinta-arvo. Hankkeessa määritettiin maakaasun jakeluverkoston ja siihen liittyvien laitteiden yksikköhinnat ja tek-

nistaloudelliset pitoajat eri komponenteille. Yksikköhintatietoa saatiin muovi- ja teräsputkista, putken asennuskustannuksista ja maanrakennuskustannuksista eri olosuhteissa. Lisäksi tutkimuksessa kerättiin hintatietoa painevähennyslaitteista, mittalaitteista ja verkostoventtiileistä.

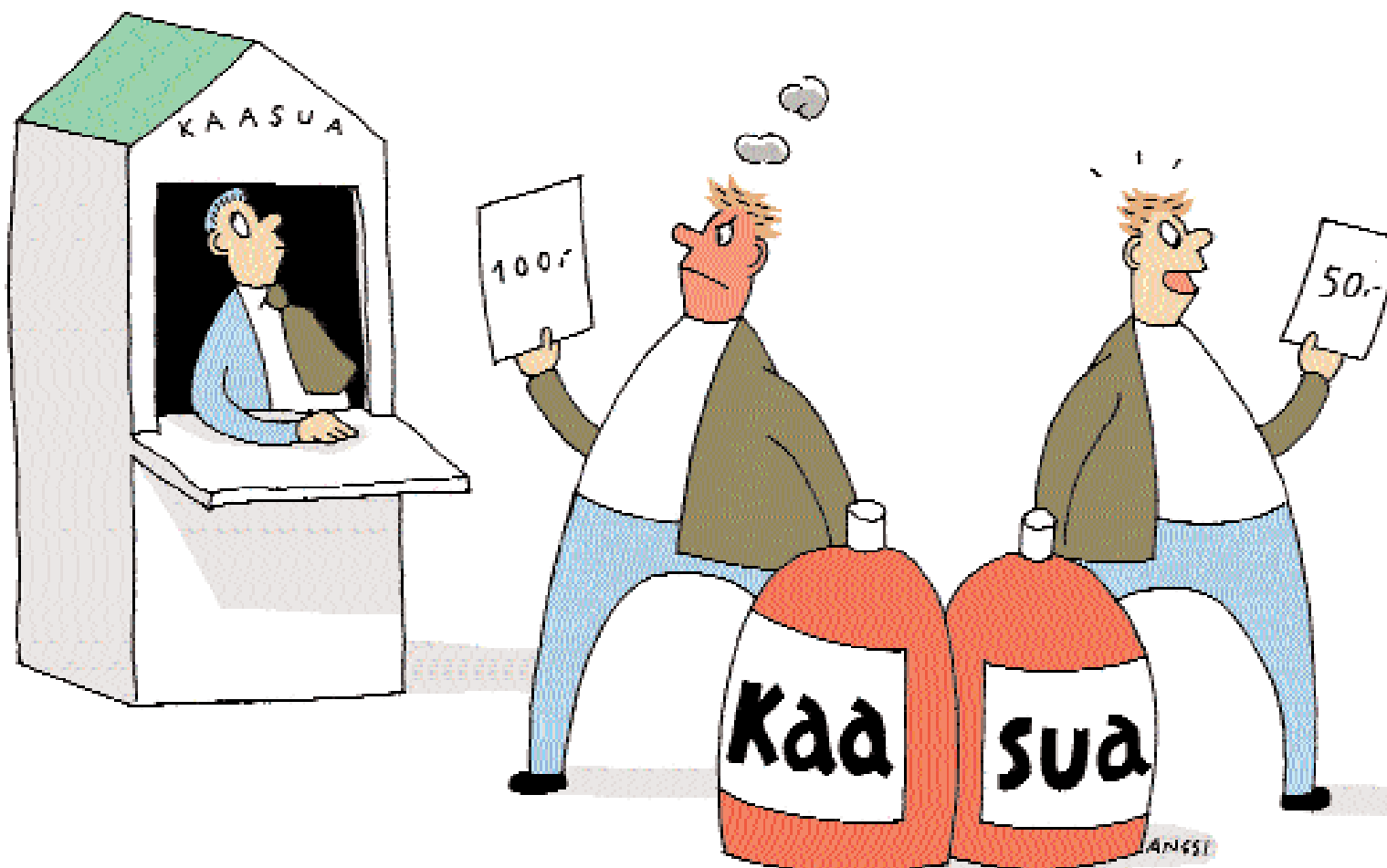
Selvitys tehtiin kyselytutkimuksena. Kysely kohdistettiin kolmelle ryhmälle, jakeluverkonhaltijoille, maankaivu-urakoitsijoille ja materiaalitoimittajille, eri sisältöisinä. Vastausprosentit vaihtelivat 15-50 %:iin vastaajaryhmästä riippuen. Jakeluyhtiöiden osalta vastaajayhtiöt edustivat noin 97 % maakaasun jakeluasiakkaista ja lähes 60 %:a verkostopituudesta.

Tutkimuksen tuloksena on valtakunnallinen maakaasun jakeluverkostokomponenttien yksikköhintaluettelo. Sitä voidaan käyttää työkaluna Energiamarkkinaviraston kohtuullisuusarvioinnissa, ja siinä nimenomaan keskeisen verkosto-omaisuus erän nykykäyttöarvon määrittämisessä. Se soveltuu myös uusien verkoston laajennusinvestointien suunnittelutyökaluksi ja jakelutariffien suunnittelussa. Tutkimus postitetaan kaikille tutkimukseen osallistuneille ja kaikille maakaasujakeluverkonhaltijoille.

Sähkönjakeluverkoston arvon määrittelyssä käytetään hyödyksi vastaavanlaista sähköverkoston yksikköhintaluettelo. Nyt vastaavantyyppinen työkalu saadaan käyttöön myös maakaasun jakeluverkon arvon määrittämiseen. Luettelon yksikköhintoja päivitetään aika ajoin vastaamaan kyseistä hintatasoa.

Lisätietoja: Tapio Silvennoinen,
p. (09) 6220 3619.

Piirros: Anssi Keränen

PÄÄSTÖKAUPPA:

Päästökauppa tulee - onko Suomi valmis

■ Kansainvälisen tiedeyhteisön ilmastopaneelin (IPCC) vuonna 1990 julkaisema arvio ihmisen toiminnan aiheuttamista kasvihuonekaasujen päästöistä ja ilmastomuutoksista johti siihen, että YK:n yleiskokous päätti vuonna 1990 perustaa hallitustenvälisen neuvottelukomitean valmistelemaan ilmastomuutoksen hillintään tähtäävää puitesopimusta. Sopimus hyväksyttiin vuonna 1992 ja Suomen osalta se tuli voimaan elokuussa 1994.

Ilmastosopimuksen osapuolten kokouksessa Kiotossa vuonna 1997 sovittiin kasvihuonekaasujen vähentämistä-

voitteista. Kioton pöytäkirja sisältää ajallisesti ja määrällisesti täsmälliset päästövähennysvelvoitteet ja koskee kuutta kasvihuonekaasua (hiilidioksidi, metaani, typpioksiduuli, fluorihilivedyt, perfluorihilivedyt ja rikkiheksafluoridi). EU ratifioi Kioton pöytäkirjan vuonna 2002. Suomen osalta EU:n sisäinen taakanjako merkitsee sitä, että Suomen vuotuiset kasvihuonekaasupäästöt saavat olla sitoumuskaudella 2008-2012 keskimäärin korkeintaan samat mitä ne olivat vuonna 1990.

Kioton pöytäkirjan sopimusosapuolet voivat käyttää velvoittei-

densa täyttämiseen pöytäkirjaan sisältyviä ns. joustomekanismeja, joilla pyritään kustannustehokkaaseen päästöjen rajoittamiseen. Päästökauppa on yksi näistä mekanismeista.

EU:n sisäinen päästökauppa

Päästökauppaa koskeva direktiivi 2003/87/EY on astunut voimaan ja sen mukaan kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan tulee hiilidioksidin osalta alkaa EU:ssa 1.1.2005. Direktiivin tarkoituksena on saada EU:n jäsen-

Piirros: Anssi Keränen

maat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään kustannustehokkaalla tavalla ja pyrkiä täyttämään Kioton sopimuksen mukaiset velvoitteet.

Päästökauppadirektiivi koskee EU:n sisäistä päästökauppaa ja on ensimmäisellä EU:n päästökauppaudella 2005-2007 rajattu koskemaan ainoastaan hiilidioksidia. Päästökaupassa koko EU-alueen yritykset voivat käydä keskenään kauppaa päästöoikeuksilla. Järjestelmä on pakollinen jäsenmaille ja myös uudet jäsenmaat tulevat mukaan samoilla ehtoilla.

Direktiivin mukaiset päästökaupan piiriin kuuluvat toiminnot ovat direktiivin liitteen 1 mukaiset toiminnot eli

- energia-alalla polttolaitokset, joiden nimellinen lämpöteho ylittää 20 MW, öljynjalostamot ja koksamot
- rautametallien tuotannossa ja jalostuksessa metallimalmien pasutus- tai sintrauslaitokset ja raakarautaa tai terästä tuottavat laitokset, joiden kapasiteetti ylittää 2,5 tonnia tunnissa
- mineraaliteollisuudessa laitokset, jotka tuottavat sementtiklinkkeriä kierto-uneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia päivässä, tai kalkkia kierto-uneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä tai muun tyyppisissä uneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä ja lasia valmistavat laitokset, joiden sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä ja laitokset, joissa valmistetaan keraamisia tuotteita polttamalla, erityisesti kattotiiliä, tiiliä, tulenkestävää rakennustiiliä, laattoja, kivitavaraa tai posliinia ja joiden tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia päivässä ja/tai uunin tilavuus ylittää 4 m³ ja lastausiheys ylittää 300 kg/m³ uunia kohden
- muussa toiminnassa teollisuuslaitokset, joissa valmistetaan massaa puusta tai muista kuitumateriaaleista tai paperia tai kartonkia kapasiteetin ylittäessä 20 tonnia päivässä.

Jäsenmaat laativat kansallisen jakosuunnitelman yrityksille ennen ensimmäisen päästökauppauden alkua jaettavista päästöoikeuksista. Jakosuunnitelma vaatii komission hyväksynnän, jonka jälkeen valtioneuvosto hyväksyy sen. Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä pohtii parhaillaan jakoon liittyviä kysymyksiä. Ensimmäisen kauden päästöoikeudet jaetaan ilmaiseksi yrityksille.

Päästökaupan piiriin kuuluvilla laitoksilla on oltava voimassa oleva päästölupa 1.1.2005, jotta toimintaa voi harjoittaa. Päästöluvan saamisen edellytys on päästöjen tarkkailu ja niistä raportointi. Päästölupa voi koskea saman toiminnanharjoittajan samalla sijaintipaikalla olevaa yhtä tai useampaa laitosta. Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus palauttaa vuosittain toteutuneita päästöjään vastaava määrä päästöoikeuksia. Toteutuneet päästöt ilmoitetaan viranomaiselle raportilla, joka tulee olla todennettu ulkopuolisen, päästökauppa varten akkreditoitujen arviointilaitoksen toimesta. Mikäli yrityksen kansallisen jakosuunnitelman mukaan saadut päästöoikeudet eivät riitä kattamaan vuoden aikana toteutuneita päästöjä, tulee toiminnanharjoittajan hankkia lisää päästöoikeuksia markkinoilta.

Lyhyt aikataulu

Kaiken kaikkiaan päästökaupan toimeenpanoa vaikeuttaa kireä aikataulu. Komissiolta odotetaan tulkintoja ja ohjeistusta, jotta jäsenmaat pystyisivät saamaan kansallisen lainsäädäntönsä voimaan. Lainsäädännön pitäisi direktiivin mukaan olla voimassa vuoden loppuun mennessä, johon valtaosa jäsenmaista, Suomi mukaan luettuna, ei näillä näkymin kykene. Rekisterin perustaminen on ongelma erityisesti uusille jäsenmaille sen kustannusten vuoksi. Samoin päästöjen valvontaohjeistus tuottaa päänvaivaa ympäri Eurooppaa. Kuitenkin komission kanta on selvä: päästökauppa alkaa EU:ssa 1.1.2005, joten silloin on syytä olla valmiina sen tuomiin velvoitteisiin.

EMV valmistautuu päästökauppaan

Valtioneuvosto teki 30.1.2003 ilmasto-

politiikan viranomaistoimien järjestämisestä koskevan periaatepäätöksen. Energiamarkkinavirastolle suunnitellut tehtävät sisältävät päästölupien myöntämisen ja käsittelyn, päästöoikeuksien vuosittaisen jakamisen kansallisen jakosuunnitelman pohjalta, päästökaupparekisterin perustamisen ja hallinnan sekä päästöoikeuksien seurannan ja päästötietojen valvonnan.

Päästökauppadirektiivin mukaan jäsenvaltion on huolehdittava päästökaupparekisterin perustamisesta ja ylläpitämisestä. Rekisterin avulla seurataan päästöoikeuksien myöntämistä, hallussapitoa, siirtämistä ja mitätöimistä. Parhaillaan Energiamarkkinavirasto selvittelee komission ohjeistusta rekisterin perustamisesta ja valmistele rekisterin toteuttamista komission asettamassa aikataulussa.

Päästökaupan piiriin kuuluvat laitokset tarvitsevat vuoden 2005 alusta alkaen päästöluvan voidakseen toimia. Lupien myöntäminen kuuluu Energiamarkkinavirastolle. Luvan tarvitsevia laitoksia on arvioiden mukaan runsaat 300. Lupaprosessi pääsee alkamaan vasta kansallisen päästökauppalain tulua voimaan. Lainsäädäntöä valmistellaan kauppa- ja teollisuusministeriössä. Lupaprosessin valmistelu on käynnissä Energiamarkkinavirastossa.

Lupaprosessiin ja päästökaupan valvontaan tulee kuulumaan olennaisena osana päästötietojen valvonta. Tähän päästöjen valvontaan on tulossa komissiolta ohjeistusta, jossa määritellään päästötietojen keräys ja tarkkuusastot sekä raportointivaatimukset.

Päästökaupan piiriin kuuluvat tehtävät ovat virastolle uusia eivätkä kuulu viraston nykyiseen toimivaltaan. Lainsäädäntöä päästökauppaa varten valmistellaan parhaillaan kauppa- ja teollisuusministeriössä.

Energiamarkkinavirastossa päästökauppaan on ryhdytty valmistautumaan tuoreen päästökaupprojehtin voimin, johon tällä hetkellä kuuluu kolme henkilöä: atk-suunnittelija Jukka Moisanen (p. 050- 4686 860), lakimies Johanna Pakkala (p. 09-6220 3618) sekä ylitarkastaja Johanna Haverinen (p. 050-4686 866). □

EMV:SSÄ TAPAHTUU:

Eriyttämistavan muutokset selvitettävä tilinpäätöksissä

■ Vuoden 2002 alustavia tehokkuuslukuja laskettaessa on havaittu, että useiden yhtiöiden jakeluverkkoliiketoiminnan operatiiviset kustannukset ovat muuttuneet huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Osalla yhtiöistä tämä johtunee jakeluverkkoliiketoiminnan kustannustehokkuudessa tapahtuneesta muutoksesta, osalla kuitenkin kustannustason muuttuminen lienee seurausta eriyttämismenettelyn muutoksesta.

Kauppa- ja teollisuusministeriön sähköliiketoimintojen eriyttämisestä

antaman päätöksen (885/1995) 2 §:n 3 momentin mukaan valittua eriyttämismenettelyä tulee noudattaa jatkuvasti, ellei sen muuttamiseen ole perusteltua syytä. Muutoksista tulee tehdä selvitys eriytetyn tilinpäätöksen yhteydessä.

Mainitun pykälän tarkoituksena on varmistaa yrityksen verkkoliiketoimintaa kuvaavien tunnuslukujen vertailtavuus eri vuosien välillä.

Tarkasteltaessa vuosikertomuksia ja tasekirjoja niiden yhtiöiden osalta, joiden kustannukset ovat muuttuneet huomattavasti, varsin monelta näyttää puut-

tuvan selvitys eriyttämismenettelyn muutoksesta.

Energiainfo katsoo, että mainittu seikka tulee ottaa huomioon vuoden 2003 ja sen jälkeisten vuosien tilinpäätöksiä laadittaessa. Energiainfo voi myöhemmin ryhtyä selvittämään tarkemmin niiden yhtiöiden sähköliiketoimintojen eriyttämistä, joiden kustannustasossa on tapahtunut huomattavia muutoksia. □

Lisätietoja:

Kari Lavaste, p. 09-6220 3614.

Verkonhaltijoiden keskustelupäivät 28.1 ja 4.2-04 Helsingissä

■ Maakaasuverkonhaltijoiden keskustelupäiviä pidetään keskiviikkona 28.1.2004 Helsingissä Marina Congress Centerissä. Vastaava sähköverkonhaltijoiden keskustelupäiviä pidetään viikkoa myöhemmin eli keskiviikkona 4.2 samassa paikassa.

Keskustelupäivien aiheena ovat Energiainfoviraston sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan uutta kohtuullisuuden valvontamallia varten laa-

timat keskustelupapereiden luonnokset, jotka julkaistaan ja postitetaan kaikille verkonhaltijoille 20.1.2004.

Tervetuloa Marina Congress Centeriin tammikuun lopussa. Kutsut ja päi-

vien ohjelma on postitettu sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoille, näitä edutaville toimialajärjestöille sekä muille energia-alan keskeisille intressiryhmille. □

Piirros: Anssi Keränen

Sähkön laatu jakeluverkkotoiminnan arvioinnissa -raportti valmis

■ Raportissa esitetään keskeiset tulokset Energiainfoviraston toimeksiannosta vuosina 2002-2003 toteutusta tutkimushankkeesta ”Sähkön laadun hallinta jakeluverkkotoiminnassa”.

Tutkimushankkeen tavoitteena on ollut selvittää verkkopalvelujen tekniseen laatuun, eli sähkön laatuun, vaikuttavia tekijöitä ja niiden vaikutusta jakeluverkkotoimintaan. Verkkotoiminnan tehokkuuden arvioinnin kehittämiseksi tutkimusprojektin tavoitteena on ollut selvittää sähkön laatuun kuvaavien tunnuslukujen muodostamista ja käyttöä.

Raportissa käsitellään aluksi jakeluverkon sähkön laadun arviointiin liittyviä

tekijöitä säädösten, sopimusehtojen, standardien ja erilaisten suositusten valossa. Tämän jälkeen käsitellään keskeytyksiä, niiden tilastointia sekä keskeytyksistä aiheutuvaa häiriötä ja sen mallintamista. Raportti sisältää esityksen verkkoyhtiöiden keskeytystilastoinnin kehittämistä sekä näkemyksiä, miten sähkön laatuun tulisi arvioida jakelujännitteen ominaisuuksien sekä keskeytysten toistuvuuden ja keston kannalta. Tämän jälkeen raportissa käsitellään sähkön laatuun verkkoyhtiöiden tehokkuusarvioinnin näkökulmasta. Raportissa esitellään nykyisessä tehokkuusarvioinnissa olevia puutteita sekä esitetään, miten tehokkuusarviointia tulisi kehittää siten, että se huomioi tasapuolis-

ti mm. verkkoyhtiöiden asiakas- ja verkko-

korakenteen. Tutkimushankkeen toteutuksesta ovat vastanneet Tampereen teknillinen yliopisto (TTY) ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto (LTY) yhteistyössä. TTY:ssä tutkimukseen on osallistunut Prof. Pertti Järventaustan johdolla tutkimusryhmä, johon ovat kuuluneet TkL Antti Mäkinen, TkT Ari Nikander ja DI Kimmo Kivikko. LTY:ssä tutkimukseen on osallistunut professori Jarmo Partasen johdolla DI Jukka Lassilan, DI Satu Viljaisen ja DI Samuli Honkapuron muodostama tutkimusryhmä. Raportti on luettavissa Energiainfoviraston kotisivuilla. □

AJANKOHTAISTA:

CEER:n vertailuraportti sähkön toimituksen laadusta

■ Council of European Energy Regulators (CEER) on julkaissut syyskuussa 2003 sähkön laatuun koskevan raportin, Second Benchmarking Report on Quality of Electricity Supply. Raportissa on esitetty vertailuja eri EU-maiden sähkön laadusta ja se perustuu CEER:n Sähkön laatu- työryhmän työhön. Yhteensä 14 EU maan edustajat, Suomi mukaan lukien, ovat osallistuneet työryhmän toimintaan.

Raportissa on esitetty eri maiden energiainfoviranomaisilta koottuja tietoja verkkoyhtiöiden asiakaspalvelun laadusta ja sähkötoimituksen kes-

keytysten lukumäärästä ja kestosta. Suomessa asiakaspalvelun laadusta ei ole lainsäädännössä annettu ohjeita. Suurelta osin asiakaspalvelun laatu on ollut toimialajärjestöjen antaman ohjeistuksen varassa. Sähkötoimituksen keskeytysten osalta on raportissa tarkasteltu pääsääntöisesti vuotta 2001, jolloin Suomessa sattui loppuvuodesta kaksi valtakunnallisesti merkittävää sekä keskeytysmääriä että keskimääräistä keskeytysaikaa suurentavaa myrskyä (Pyry- ja Janika- myrskyt). Ongelmia eri maiden keskeytystietojen vertailussa aiheutti myös se, että keskeytysten syitä

arvioidaan eri maissa osittain eri tavalla.

Raportissa on esitetty CEER:n Sähkön laatu -työryhmän tulevaisuuden haasteiksi sähkötoimituksen keskeytysten tilastoinnin harmonisointi, kerättävän keskeytystiedon auditoinnin järjestäminen ja laadun asiakasnäkökulman, erityisesti asiakkaan odotukset ja asiakkaan maksuhalukkuus, lisätutkimus.

Raportti on luettavissa osoitteesta <http://www.autorita.energia.it/> kohdasta Pubblicazioni

Lisätietoja asiasta antavat Markku Kinnunen, puh. (09) 6220 3621 ja Antti Paananen (09) 6220 3613. □

Komissio perusti regulaattoriryhmän

■ Komissio on perustanut 12.11.2003 antamallaan päätöksellä eurooppalaisten sähkö- ja maakaasuregulaattoreiden ryhmän (European Regulators Group for electricity and gas). Riippumattomista kansallisista sääntelyviranomaisista koostuvan neuvonantavan ryhmän tehtävänä on avustaa komissiota kehittämään sähkö- ja maakaasusisämarkkinoita.

Ryhmä koostuu sellaisten kansallisten sääntelyviranomaisten päälliköistä, jotka valvovat sähkö- ja maakaasudirektiivien sääntöjen tulkintaa ja soveltamista sekä maiden rajat ylittävää sähkö-

kauppaa koskevaa asetusta. Ryhmässä on edustettuna myös komissio ja tarkkailijoina ovat Euroopan talousalueen maiden ja tulevien uusien jäsenmaiden vastaavat viranomaiset.

Ryhmän perustamisen tarkoituksena on varmistaa uusien direktiivien ja asetusten johdonmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa. Niin ikään ryhmä muodostaa paikan ensinnäkin kansallisten sääntelyviranomaisten keskinäiselle yhteistyölle ja toiseksi kansallisten sääntelyviranomaisten ja komission väliselle yhteistyölle. Kaikki mark-

kinaosapuolet, kuluttajat ja loppukäyttäjät voivat välittää sille näkemyksiään.

Regulaattoriryhmän rinnalla jatkaa toimintaansa alun perin vuonna 2000 perustettu CEER (Council of European Energy Regulators), jonka tehtäväkenttä on laajempi kattaen myös muunlaisen kuin suoraan sisämarkkinoiden kehittämiseen tähtäävän yhteistyön (esimerkiksi regulaattoreiden henkilökunnan kouluttaminen ja parhaiden käytäntöjen välittäminen). Energiamarkkinavirasto osallistuu molempien tahojen toimintaan. □

Väitös DEAsta

■ DI Mikko Syrjäsen taloustieteiden kvantitatiiviset menetelmät alaan kuuluva väitöskirja "Data Envelopment Analysis in Planning and Heterogeneous Environments" tarkastettiin 14.11.2003 Helsingin kauppakorkeakoululla. Vastaväittäjänä toimi professori, Dr. Merc. Peter Bogetoft (The Royal Veterinary and Agricultural University, Tanska) ja kustoksena professori Pekka Korhonen (Helsingin kauppakorkeakoulu).

Mikko Syrjäsen on toiminut tutkijana Helsingin kauppakorkeakoulun talouden kvantitatiivisten menetelmien aineessa. Hänen erikoisalaansa ovat tehokkuuden ja tuottavuuden arviointiin liittyvät kysymykset, erityisesti Data Envelopment Analysis -menetelmä, toimintaympäristön huomiointi tehokkuusanalysissä, tavoitteiden asettaminen ja resurssien allokointi tehokkuusanalysin avulla sekä operaatiotutkimusmenetelmien käyttö strategisten päätösten tukemiseen. Mikko Syrjäsen on osallistunut merkittävällä panoksella Energiamarkkinaviraston tehokkuusmittauksen kehittämiseen. □

Piirros: Anssi Keränen

Hyvää Uutta Vuotta!

toivottaa Energiamarkkinaviraston väki

Energiamarkkinavirasto palveluksessanne:

Johto ja esikunta

Johtaja Asta Sihvonen-PunkkaPuh. (09) 6220 3611
Sihteeri Seija HautamäkiPuh. (09) 6220 3610
Sihteeri Tuija SellPuh. (09) 6220 3622
Kamreeri Lilja ÖgrenPuh. (09) 6220 3615

Sähkönjakelu

Ryhmäpäällikkö Antti PaananenPuh. (09) 6220 3613
Lakimies Mårten HanssonPuh. (09) 6220 3617
Verkkoinsinööri Martti HänninenPuh. (09) 6220 3624
Ylitarkastaja Markku KinnunenPuh. (09) 6220 3621
Ylitarkastaja Kari LavastePuh. (09) 6220 3614
Lakimies Anu MikkonenPuh. (09) 6220 3626
Laskentaekonomi Mari SipolaPuh. (09) 6220 3620

Kantaverkot ja maakaasu

Ryhmäpäällikkö Ritva HirvonenPuh. (09) 6220 3616
Lakimies Johanna PakkalaPuh. (09) 6220 3618
Ylitarkastaja Veli-Pekka SaajoPuh. (09) 6220 3623
Ylitarkastaja Olli SalorantaPuh. (09) 6220 3612
Ylitarkastaja Tapio SilvennoinenPuh. (09) 6220 3619

Päästökaupaprojekti

Ylitarkastaja Johanna HaverinenPuh. (050) 4686 866
Atk-suunnittelija Jukka MoisanenPuh. (050) 4686 860

Leikkaa talteen

henkilöstöuutisia:

■ Johtava lakimies **Tuula Gottleben** on eronnut Energiamarkkinaviraston palveluksesta 1.12.2003 lähtien. Tuula Gottleben siirtyi Hansel Oy:n palvelukseen kilpailuttamiskonsultiksi.

■ Varatuomari **Johanna Pakkala** on nimitetty lakimiehen virkaan 1.12.2003 alkaen.

mv Energiamarkkinavirasto
Energimarknadsverket

Palautekuponki:

Leikkaa tästä ja postita tai faksaa
Energiamarkkinavirastoon
(09) 6221 911

- Olen uusi tilaaja ja tilaan jatkossa veloituksetta Energiamarkkinavirasto tiedottaa-lehden
- Tilaan veloituksetta uusimman Energiamarkkinavirasto tiedottaa -lehden lisäkappaleita kpl
- Yhteystietoni ovat muuttuneet

Nimi _____

Yhteisö _____

Osoite _____

Energia-
markkinavirasto
maksaa posti-
maksun

Energiamarkkinavirasto

Vastauslähetys
Sopimus 00130/590
00003 Helsinki